

European Securities and
Markets Authority

Suunised

Suunised finantsinstrumentide turgude direktiivis (MiFID) sätestatud vastavuskontrolli funktsiooni käsitlevate nõuete teatud aspektide kohta

Sisukord

I	Reguleerimisala	3
II	Mõisted	3
III	Eesmärk	4
IV	Järgimis- ja aruandluskohustus	4
V	Suunised MiFIDis sätestatud vastavuskontrolli funktsiooni käsitlevate nõuete teatud aspektide kohta	4
V.I	Vastavuskontrolli funktsiooni täitja kohustused	5
V.II	Vastavuskontrolli funktsiooni täitmise organisatsioonilised nõuded	9
V.III	Vastavuskontrolli funktsiooni läbivaatamine pädeva asutuse poolt	15

I Reguleerimisala

Kellele?

1. Käesolevaid suuniseid kohaldatakse investeerimisühingute (finantsinstrumentide turgude direktiivi (*markets in financial instruments directive* – MiFID) artikli 4 lõike 1 punkti 1 tähenduses), sealhulgas investeerimisteenuseid osutavate krediidasutuste, eurofondi fondivalitsejate¹ ja pädevate asutuste suhtes.

Mida?

2. Käesolevaid suuniseid kohaldatakse seoses finantsinstrumentide turgude direktiivi (MiFID) A jaos loetletud investeerimisteenuste ja -tegevuse ning I lisa B jaos loetletud kõrvalteenuste osutamisega.

Millal?

3. Käesolevaid suuniseid kohaldatakse alates 60 kalendripäevast pärast punktis 10 viidatud aruandlusnõude kuupäeva.

II Mõisted

4. Kui ei ole määratletud teisiti, on käesolevates suunistes kasutatud terminitel sama tähendus mis finantsinstrumentide turgude direktiivis ja MiFIDI rakendusdirektiivis. Lisaks kohaldatakse järgmisi mõisteid:

Finantsinstrumentide turgude direktiiv
(Markets in Financial Instruments Directive – *MiFID*)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/39/EÜ, 21. aprill 2004, finantsinstrumentide turgude kohta, millega muudetakse nõukogu direktiive 85/611/EMÜ ja 93/6/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/12/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 93/22/EMÜ, ja selle muudatused.

MiFIDI rakendusdirektiiv

Direktiiv 2006/73/EÜ, 10. august 2006, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/39/EÜ seoses investeerimisühingute suhtes kohaldatavate organisatsiooniliste nõuete ja tegutsemistingimustega ning nimetatud direktiivi jaoks määratletud mõistetega.

vastavuskontrolli funktsioon

Nõuetele mittevastavusest tulenevate investeerimisühingu riskide kindlaksmääramise, hindamise, nõustamise, järelevalve ja neid käsitleva aruandluse eest vastutava investeerimisühingu ülesanded.

nõuetele mittevastavusest tulenev risk

Risk, et investeerimisühing ei täida oma MiFIDist ja vastavatest riiklikest õigusaktidest tulenevaid kohustusi ning kõnealuste sätete suhtes kohaldatavaid ESMA ja pädevate asutuste standardeid.

¹ Käesolevaid suuniseid kohaldatakse investeerimisfondi fondivalitsejate suhtes üksnes siis, kui nad osutavad individuaalsete investeerimisportfellide valitsemise või investeerimise nõustamise teenuseid (avatud investeerimisfondide (*undertakings for collective investment in transferable securities* – UCITS) direktiivi artikli 6 lõike 3 punktide a ja b tähenduses).

5. Suunistes ei kajastata imperatiivseid kohustusi. Sel põhjusel kasutatakse sageli sõna „peaks”. Samas aga kasutatakse MiFIDis sätestatud nõuete kirjeldamisel sõnu „peab” või „on vaja”.

III Eesmärk

6. Käesolevate suuniste eesmärk on selgitada MiFIDis sätestatud vastavuskontrolli funktsiooni käsitlevate nõuete teatud aspektide kohaldamist, et tagada MiFIDI artikli 13, MiFIDI rakendusdirektiivi artikli 6 ning teatud seonduvate sätete ühtne, ühtlane ja järjekindel kohaldamine.
7. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) loodab, et käesolevate suunistega edendatakse MiFIDI vastavuskontrolli funktsiooni käsitlevate nõuete tõlgendamist ja lähenemisviise nende järelevalves, rõhutades mitut olulist küsimust ja suurendades seeläbi seniste standardite väärtust. ESMA eeldab, et aidates tagada ühingute vastavuse regulatiivsetele standarditele tugevdatakse vastavalt investorite kaitset.

IV Järgimis- ja aruandluskohustus

Suuniste staatus

8. Dokument sisaldab suuniseid, mis on välja antud ESMA määruse² artikli 16 kohaselt. Kooskõlas ESMA määruse artikli 16 lõikega 3 peavad pädevad asutused ja finantsturu osalised tegema kõik, et kõnealuseid suuniseid järgida.
9. Pädevad asutused, kelle suhtes suuniseid kohaldatakse, peaksid neid järgima, hõlmates need oma järelevalvetavadega, kaasa arvatud siis, kui konkreetsed suunised on suunatud peamiselt finantsturu osalistele.

Aruandlusnõuded

10. Pädevad asutused, kelle suhtes käesolevaid suuniseid kohaldatakse, peavad ESMA-le teatama, kas nad järgivad suuniseid või kavatsevad hakata neid järgima, koos mittejärgimise põhjustega. Pädevad asutused peavad teatama ESMA-le kahe kuu jooksul tõlgete avaldamisest ESMA e-posti aadressil **compliance.388@esma.europa.eu**. Kui teatist selleks tähtajaks ei saabu, eeldatakse, et pädevad asutused ei järgi suuniseid. Teatise vorm on kättesaadav ESMA veebisaidil.
11. Finantsturu osalised ei pea teatama, kas nad järgivad käesolevaid suuniseid või mitte.

V Suunised MiFIDis sätestatud vastavuskontrolli funktsiooni käsitlevate nõuete teatud aspektide kohta

12. Kuna üks tippjuhtkonna³ kohustusi on tagada, et investeerimisühing täidab oma MiFIDist tulenevaid kohustusi, peab tippjuhtkond veenduma, et vastavuskontrolli funktsioon vastab MiFIDI rakendusdirektiivi artiklis 6 sätestatud nõuetele.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1095/2010, 24. november 2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ.

³ MiFID rakendusdirektiivi art. 2 lg 9 tähenduses

13. Suuniseid tuleks lugeda koos MiFIDi rakendusdirektiivi artikli 6 lõikes 1 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega. Suuniseid kohaldatakse investeerimisühingutele, võttes arvesse nende vastavate tegevusalade iseloomu, ulatust ja keerukust ning nende äritegevuse käigus osutatavate investeerimisteenuste ja korraldatava investeerimistegevuse iseloomu ja ulatust.

V.I Vastavuskontrolli funktsiooni täitja kohustused

Nõuetele mittevastavusest tuleneva riski hindamine

Asjakohased õigusaktid: MiFIDi rakendusdirektiivi artikli 6 lõige 1.

1. üldine suunis

14. Investeerimisühingud peaksid tagama, et vastavuskontrolli funktsiooni täitmiseks eraldatavate vahendite tõhusaks jaotamiseks kasutataks selle funktsiooni täitmisel riskipõhist lähenemisviisi. Selleks et teha kindlaks, millele peaks vastavuskontrolli funktsiooni täitja järelevalve- ja nõustamistegevuses keskenduma, peaks kasutama nõuetele mittevastavusest tuleneva riski hindamist. Nõuetele mittevastavusest tulenevat riski peaks hindama korrapäraselt, et tagada vastavuskontrolliga seotud järelevalve- ja nõustamistegevuse rõhuasetuse ja ulatuse kehtimajäämine.

Toetavad suunised

15. MiFIDiga nõutakse investeerimisühingutelt selliste asjakohaste tegevuspõhimõtete ja sise-eeskirjade kehtestamist, rakendamist ja jätkuvat kohaldamist, mille eesmärk on kindlaks teha mis tahes risk, et investeerimisühing ei täida MiFIDist tulenevaid kohustusi. Selle osana peaks vastavuskontrolli funktsiooni täitja kindlaks määrama sellise nõuetele mittevastavusest tuleneva riski määra, millega investeerimisühing silmitsi seisab, võttes arvesse investeerimisühingu osutatavaid investeerimis- ja kõrvalteenuseid ning korraldatavat investeerimistegevust, samuti müüdivate ja jaotatavate finantsinstrumentide liike.
16. Nõuetele mittevastavusest tuleneva riski hindamisel tuleks arvesse võtta MiFIDist ja riiklikest õigusaktidest ning ühingus endas investeerimisteenuste ja -tegevuse vallas rakendatavatest tegevuspõhimõtetest, sise-eeskirjadest, süsteemidest ja kontrollimehhanismidest tulenevaid kehtivaid kohustusi. Hindamisel tuleks arvesse võtta ka igasuguse järelevalvetegevuse ning asjaomase sise- või välisauditi tulemusi.
17. Vastavuskontrolli funktsiooni eesmärgid ja töökava tuleks välja töötada ja sisse seada nõuetele mittevastavusest tuleneva riski hindamise alusel. Kindlakstehtud riskid tuleks läbi vaadata nii korraliselt kui ka erakorraliselt, kui on vaja tagada, et arvestatakse tekkivaid riske (näiteks tulenevalt uutest tegevusaladest või muudest muudatustest investeerimisühingu struktuuris).

Vastavuskontrolli funktsiooni täitja järelevalvekohustused

Asjakohased õigusaktid: MiFIDi rakendusdirektiivi artikli 6 lõike 2 punkt a.

2. üldine suunis

18. Investeerimisühingud peaksid tagama, et vastavuskontrolli funktsiooni täitja koostab järelevalvekava, milles võetakse arvesse kõiki investeerimisühingu investeerimisteenuste, -tegevuse

ja mis tahes asjaomaste kõrvalteenuste valdkondi. Järelevalvekavas tuleks kehtestada nõuetele mittevastavusest tuleneva riski hindamisel kindlaksmääratud prioriteedid, tagades selle, et nõuetele mittevastavusest tuleneva riski üle teostatakse põhjalikku järelevalvet.

Toetavad suunised

19. Järelevalvekava eesmärk peaks olema hinnata, kas investeerimisühingu äritegevus toimub kooskõlas MiFIDist tulenevate kohustustega ja kas ühingu sise-eeskirjad ning organisatsiooniline struktuur ja kontrollimeetmed on püsivalt tulemuslikud ja asjakohased.
20. Kui investeerimisühing on osa kontsernist, lasub vastutus vastavuskontrolli funktsiooni täitmise eest igal kõnealusesse kontserni kuuluval investeerimisühingul. Investeerimisühing peaks seepärast tagama, et ta vastavuskontrolli funktsiooni täitja jääb vastutavaks nõuetele mittevastavusest tuleneva riski järelevalve eest. See hõlmab ka olukordi, kui ühing kasutab vastavuskontrolli funktsiooni täitmiseks välisettevõtete pakkujana teist samasse kontserni kuuluvat ühingat. Siiski tuleks vastavuskontrolli funktsiooni puhul võtta arvesse kontserni, mille osa vastav investeerimisühing on, tehes näiteks tihedat koostööd auditi, õigusosalasid, regulatiivseid ja vastavuskontrolli funktsioone täitva personaliga kontserni muudest osadest.
21. Riskipõhine lähenemisviis vastavusele peaks olema aluseks vastavuskontrolli funktsiooni puhul kasutatavate asjakohaste vahendite ja meetodika kindlaksmääramisel ning sellel peaks põhinema ka järelevalvekava ulatus ja vastavuskontrolli funktsiooni täitja järelevalvetegevuse sagedus (see võib olla korrapärane, ühekordne ja/või pidev). Samuti tuleks vastavuskontrolli funktsiooniga tagada, et selle järelevalvetegevus ei oleks üksnes dokumendipõhine, vaid et sellega kontrollitaks ka seda, kuidas tegevuspõhimõtteid ja sise-eeskirju tegelikult rakendatakse, näiteks äritegevusüksustes korraldatavate kohapealsete kontrollide abil. Vastavuskontrolli funktsiooni täitja peaks arvesse võtma ka tehtavate eksperdihinnangute ulatust.
22. Vastavuskontrolli funktsiooni täitja võiks kasutada vähemalt järgmisi järelevalvetegevuseks sobivaid vahendeid ja meetodikat:
 - a) koondatud riskimõõtmise (näiteks riskinäitajate) kasutamine;
 - b) juhtkonna tähelepanu tagavate aruannete kasutamine, tegelike sündmuste ja ootuste vaheliste oluliste kõrvalekallete (erandite aruanne) või lahendamist nõudvate olukordade (intsidentide logi) dokumenteerimine;
 - c) suunatud tehingute järelevalve, sise-eeskirjade, dokumentide läbivaatamised ja/või asjaomase personali küsitlemine.
23. Järelevalvekavas tuleks kajastada investeerimisühingu riskiprofiili muudatusi, mis võivad tekkida näiteks oluliste sündmuste, nagu korporatiivsete ülevõtmiste, IT-süsteemi muutuste või ümberkorralduste tõttu. See peaks laienema ka igasuguste selliste parandusmeetmete rakendamisele ja tõhususele, mida investeerimisühing võtab vastukaaluks MiFIDI rikkumistele.
24. Vastavuskontrolli funktsiooni täitja peaks järelevalvetegevuses arvesse võtma ka järgmist:
 - a) tegevusala kohustust vastata regulatiivsetele nõuetele;

- b) investeerimisühingu tegevusvaldkondades tehtavaid esmatasandi kontrolle (st kontrolle, mida teevad operatiivüksused, vastandina vastavuskontrolli funktsiooni täitja teostatavatele teise tasandi kontrollidele); ja
 - c) läbivaatamisi, mida investeerimisteenuste ja -tegevuse valdkonnas teostavad riskijuhtimise, sisekontrolli, siseauditi või muude kontrollifunktsioonide täitjad.
25. Muude kontrollifunktsioonide täitjate korraldatavaid läbivaatamisi tuleks koordineerida vastavuskontrolli funktsiooni täitja järelevalvetegevusega, austades eri funktsioonide täitjate sõltumatust ja volitusi.
26. Vastavuskontrolli funktsiooni täitjal peaks olema oma osa kaebuste protsessi ülevaatamisel ning ta peaks seoses oma üldiste järelevalvekohustustega käsutama kaebusi kui asjakohase teabe allikat. Sellega ei nõuta, et vastavuskontrolli funktsiooni täitjatel oleks mingi roll kaebuste tulemuste kindlaksmääramisel. Selles suhtes peaksid investeerimisühingud andma vastavuskontrolli funktsiooni täitjale juurdepääsu kõikidele kliendikaebustele, mille ühing on saanud.

Vastavuskontrolli funktsiooni täitja aruandluskohustused

Asjakohased õigusaktid: MiFIDi rakendusdirektiivi artikli 6 lõike 3 punkt b ja artikkel 9.

3. üldine suunis

27. Investeerimisühingud peaksid tagama, et tippjuhtkonnale saadetakse korrapäraselt kirjalikud vastavuskontrolli aruanded. Aruanded peaksid sisaldama investeerimisteenuste ja -tegevuse üldise kontrollikeskkonna rakendamise ja tõhususe kirjeldust, kokkuvõtet kindlakstehtud riskidest ning võetud või võetavatest parandusmeetmetest. Aruanded tuleb koostada sobivate ajavahemike tagant ning vähemalt kord aastas. Peale selle, kui vastavuskontrolli funktsiooni täitmisel tehakse olulisi tähelepanekuid, peaks vastavuskontrolli spetsialist teatama neist kohe tippjuhtkonnale. Järelevalvefunktsiooni täitva töötaja olemasolu korral tuleks aruanded esitada ka talle.

Toetavad suunised

28. Tippjuhtkonnale esitatav kirjalik vastavuskontrolli aruanne peaks hõlmama kõiki investeerimis- ja kõrvalteenuste osutamises ning investeerimistegevuse korraldamises osalevaid äriüksusi. Kui aruandes ei hõlmata investeerimisühingu kõiki nimetatud tegevusi, tuleks selgelt märkida põhjused.
29. Kõnealused kirjalikud vastavuskontrolli aruanded peaksid vajaduse korral sisaldama järgmisi küsimusi:
- a) investeerimisteenuste ja -tegevuse üldise kontrollikeskkonna rakendamise ja tõhususe kirjeldus;
 - b) tegevuspõhimõtete ja sise-eeskirjade läbivaatamisel tehtud tähtsamate tähelepanekute kokkuvõte;
 - c) vastavuskontrolli funktsiooni täitja korraldatud kohapealsete kontrollide ja dokumentide läbivaatamise kokkuvõte, sealhulgas avastatud rikkumised ja puudujäägid investeerimisühingu korralduses ja vastavuskontrolli toimingus ning selle tagajärjel võetud asjakohased meetmed;

- d) vastavuskontrolli funktsiooni täitja järelevalvetegevuse raames kindlakstehtud riskid;
 - e) regulatiivsete nõuete asjakohased muudatused ja arengusuunad aruandes käsitletava aja jooksul ning võetud ja võetavad meetmed eesmärgiga tagada muudetud nõuetele vastavus (kui tippjuhtkonda ei ole neist varem muude kanalite kaudu teavitatud);
 - f) alates eelmise aruande esitamisest esile kerkinud muud olulised vastavusega seotud küsimused; ja
 - g) oluline kirj vahetus pädevate asutustega (kui tippjuhtkonda ei ole sellest varem muude kanalite kaudu teavitatud).
30. Vastavuskontrolli funktsiooni täitja peaks tippjuhtkonnale õigel ajal ja juhtumipõhiselt teatama, kui on avastatud olulisi vastavusega seotud küsimusi, näiteks MiFIDi ja vastavate riiklike nõuete olulisi rikkumisi. Samuti peaks aruanne sisaldama nõuandeid vajalike parandusmeetmete kohta.
31. Vastavuskontrolli funktsiooni täitja peaks kaaluma vajadust täiendavate aruandlusahelate järele kontserni vastavuskontrolli funktsiooni täitjate vahel.
32. ESMA märgib, et mõningad pädevad asutused nõuavad investeerimisühingutelt, et neile esitataks vastavuskontrolli funktsiooni täitmise aruandeid korrapäraselt või juhtumipõhiselt. Üks pädev asutus nõuab ka, et tippjuhtkond esitaks talle aruande annoteeritud versiooni, mis sisaldaks selgitusi vastavuskontrolli funktsiooni täitmisel saadud tulemuste kohta⁴. Kõnealused tavad annavad pädevatele asutustele võimaluse vahetult jälgida investeerimisühingu vastavuskontrollialast tegevust ning regulatiivsete sätete rikkumisi.

Vastavuskontrolli funktsiooni täitja nõustamiskohustused

Asjakohased õigusaktid: MiFIDi rakendusdirektiivi artikli 6 lõige 2.

4. üldine suunis

33. Investeerimisühingud peaksid tagama, et vastavuskontrolli funktsiooni täitjad täidaksid oma nõustamiskohustusi, mis hõlmavad toetust personali koolitamisel, igapäevast abi töötajatele ning osalemist investeerimisühingu uute tegevuspõhimõtete ja sise-eeskirjade kehtestamisel.

Toetavad suunised

34. Investeerimisühingud peaksid edendama ja tugevdama vastavuskontrolli kultuuri kogu ühingus. Selle eesmärk ei ole mitte üksnes luua üldine keskkond vastavusega seotud küsimuste käsitlemiseks, vaid ka kaasata töötajad investorikaitse parandamise põhimõtte rakendamisse.
35. Investeerimisühing peab tagama, et tema personal oleks asjakohaselt koolitatud. Vastavuskontrolli funktsiooni täitja peaks toetama investeerimisteenuste ja -tegevuse valdkonna äriüksusi (st kõiki töötajaid, kes osalevad otseselt või kaudselt investeerimisteenuste osutamises ja

⁴ Pädevate asutuste konkreetsete tavade kõnealuse kirjelduse eesmärk on pakkuda lugejale lisateavet pädevate asutuste eri lähenemisviiside kohta ilma investeerimisühingutele või pädevatele asutustele lisanõudeid seadmata (ja rakendamata seeläbi ESMA määruse artikli 16 lõikest 3 tulenevat kohustust nõuetele vastata või mittevastavust põhjendada).

investeeringustegevuse korraldamises) koolituste korraldamisel. Koolituses ja muus toetustegevuses tuleks muu hulgas keskenduda eelkõige järgmistele valdkondadele:

- a) investeeringisühingu sise-eeskirjad ja poliitika ning tema organisatsiooniline struktuur investeeringuste ja -tegevuse valdkonnas; ja
 - b) MiFID, asjaomased riiklikud õigusaktid, kohaldatavad ESMA ja pädevate asutuste sätestatud standardid ja suunised ning muud järelevalvealased ja regulatiivsed nõuded, mis võivad olla asjakohased, ning kõik nende muudatused.
36. Koolitust tuleks korraldada korrapäraselt ja vajaduspõhist koolitust tuleks korraldada vajaduse tekkimisel. Koolitust tuleb korraldada vastavalt vajadusele näiteks kas kogu ühingu personalile, teatavatele äriüksustele või konkreetsele üksikisikule.
 37. Koolituskava tuleks pidevalt edasi arendada, et selles võetaks arvesse kõiki asjakohaseid muudatusi (näiteks uusi õigusakte, ESMA ja pädevates asutustes välja antud standardeid või suuniseid ning muudatusi investeeringisühingu ärimudelid).
 38. Vastavuskontrolli funktsiooni täitja peaks reeglipäraselt hindama, kas investeeringuste ja -tegevuse valdkonna töötajatel on vajalik teadmiste tase ning kas nad kohaldavad õigesti investeeringisühingu tegevuspõhimõtteid ja sise-eeskirju.
 39. Vastavuskontrolliga seotud personal peaks osutama abi ka teiste operatiivüksuste töötajatele nende igapäevatoos ja olema valmis vastama igapäevase äritegevuse kohta tekkivatele küsimustele.
 40. Investeeringisühingud peaksid tagama, et vastavuskontrolli funktsiooni täitja kaasataks ka investeeringisühingu asjaomaste tegevuspõhimõtete ja sise-eeskirjade väljatöötamise investeeringuste ja -tegevuse ning kõrvalteenuste valdkonnas. Seepärast tuleks vastavuskontrolli funktsiooni täitjal lubada näiteks anda äriüksustele vastavuskontrolli alast oskusteavet ja nõuandeid kõikide strateegiliste otsuste või uute ärimudelite kohta või uue reklaamistrateegia algatamise kohta investeeringuste ja -tegevuse vallas. Kui vastavuskontrolli funktsiooni täitja nõuandeid ei järgita, peaks ta selle vastavalt dokumenteerima ja esitama oma vastavuskontrolli aruannetes.
 41. Investeeringisühingud peaksid tagama, et vastavuskontrolli funktsiooni täitja kaasataks kõikidesse investeeringisühingu olulistesse korralduslikesse muudatusesse investeeringuste ja -tegevuse ning kõrvalteenuste valdkonnas. Siia kuulub otsustusprotsess, kui kiidetakse heaks uusi äritegevusvaldkondi või finantstooteid. Seepärast tuleks vastavuskontrolli funktsiooni täitjale anda õigus osaleda nende finantsinstrumentide heakskiitmisel, mida hakatakse levitama. Seega peaks tippjuhtkond innustama äriüksusi konsulteerima oma tegevuse suhtes vastavuskontrolli funktsiooni täitjaga.
 42. Investeeringisühingud peaksid tagama, et vastavuskontrolli funktsiooni täitja kaasataks kogu olulisesse erakorralisesse kirjavahetusesse pädevate asutustega investeeringuste ja -tegevuse valdkonnas.

V.II Vastavuskontrolli funktsiooni täitmise organisatsioonilised nõuded

Vastavuskontrolli funktsiooni tõhusus

Asjakohased õigusaktid: MiFIDi rakendusdirektiivi artikli 6 lõike 3 punkt a ja artikli 5 lõike 1 punkt d.

5. üldine suunis

43. Vastavuskontrolli funktsiooni täitmiseks vajalike inimressursside ja muude vahendite eraldamise tagamiseks peaksid investeerimisühingud võtma arvesse investeerimisühingu pakutavate investeerimis- ja kõrvalteenuste ning korraldatava investeerimistegevuse ulatust ja liike. Samuti peaksid nad andma vastavuskontrolliga tegelevatele töötajatele vajalikud volitused, et nad saaksid oma kohustusi tulemuslikult täita, ning tagama juurdepääsu kogu asjaomasele teabele seoses osutatavate investeerimis- ja kõrvalteenustega ning korraldatava investeerimistegevusega.
44. Vastavuskontrolli spetsialistil peaksid olema piisavalt ulatuslikud teadmised ja töökogemused ning piisavalt suur asjatundlikkus, et ta suudaks võtta vastutuse kogu vastavuskontrolli funktsiooni täitmise eest ja tagada selle tõhususe.

Toetavad suunised

45. Vastavuskontrolli funktsiooni täitvate töötajate arv sõltub suures ulatuses investeerimisühingu osutatavate investeerimis- ja kõrvalteenuste ning muude teenuste ja korraldatava investeerimistegevuse iseloomust. Kui investeerimisühingu äriüksuse tegevuse ulatust oluliselt laiendatakse, peaks investeerimisühing tagama, et ka vastavuskontrolli funktsiooni laiendatakse samamoodi, kui on vajalik nõuetele mittevastavusest tuleneva ühingu riski muutumist silmas pidades. Tippjuhtkond peaks regulaarselt jälgima, kas töötajate arv on endiselt piisav vastavuskontrolli funktsiooni täitmiseks.
46. Peale inimressursside tuleks vastavuskontrolli funktsiooni täitmise jaoks eraldada piisavalt IT-vahendeid.
47. Kui investeerimisühing koostab konkreetsete funktsioonide täitmise või üksuste jaoks eelarve, tuleks selles eraldada vastavuskontrolli funktsiooni täitmise jaoks summa, mis vastaks nõuetele mittevastavusest tuleneva ühingu riski tasemele. Enne eelarve kinnitamist tuleks konsulteerida vastavuskontrolli spetsialistiga. Kõik otsused oluliste eelarvekärbete kohta tuleks dokumenteerida ja need peaksid sisaldama üksikasjalikke selgitusi.
48. Et tagada vastavuskontrolli funktsiooni täitvale personalile pidev juurdepääs oma ülesannete jaoks vajalikule teabele, peaksid investeerimisühingud võimaldama juurdepääsu kõikidele asjakohastele andmebaasidele. Selleks et vastavuskontrolli funktsiooni täitjal oleks pidev ülevaade investeerimisühingu valdkondadest, kus võib esile tõusta tundlik või samaväärne teave, peaks tal olema juurdepääs investeerimisühingu kõikidele asjakohastele teabesüsteemidele ning olemasolu korral ka sise- või välisauditi aruannetele või muudele tippjuhtkonnale või järelevalvefunktsiooni täitvale töötajale esitatud aruannetele. Vajaduse korral peaks vastavuskontrolli spetsialist osalema ka tippjuhtkonna või järelevalve funktsiooni täitvate töötajate koosolekutel. Kui sellist õigust ei anta, tuleks see dokumenteerida koos kirjaliku selgitusega. Selleks et teha kindlaks, millistel koosolekutel on oluline osaleda, peaksid vastavuskontrolli spetsialistil olema põhjalikud teadmised investeerimisühingu töökorralduse, ettevõttekultuuri ja otsustusprotsessi kohta.
49. Selleks et tagada, et vastavuskontrolli funktsiooni täitvatel töötajatel oleksid oma kohustusteks nõutavad volitused, peaks investeerimisühingu tippjuhtkond toetama neid kõnealuste kohustuste

täitmisel. Volitused eeldavad töötajatelt vastavat asjatundlikkust ja asjakohaseid individuaalseid oskusi, mida saab tõhustada investeerimisühingu vastavuskontrolli poliitikaga, milles sõnaselgelt kinnitatakse vastavuskontrolli funktsiooni täitva personali konkreetsed volitused.

50. Kõikidel vastavuskontrolli funktsiooni täitvatel töötajatel peavad olema vähemalt teadmised MiFIDist ja vastavatest riiklikest õigusnormidest ning kõikidest ESMAst ja pädevates asutustes välja antud standarditest ja suunistest kõnealuste sätete kohta, kui need on asjakohased nimetatud töötajate ülesannete täitmisel. Vastavuskontrolli funktsiooni täitjaid tuleks nende teadmiste säilitamiseks regulaarselt koolitada. Määrataval vastavuskontrolli spetsialistil peab olema suurem asjatundlikkus.
51. Vastavuskontrolli spetsialistil peaksid olema erialased töökogemused, mis on piisavad selleks, et hinnata investeerimisühingu äritegevusega kaasnevaid nõuetele mittevastavusest tulenevaid riske ja huvide konflikte. Nõutavad erialased kogemused võivad muu hulgas olla omandatud ametialases tegevuses, muude kontrollifunktsioonide või regulatiivsete funktsioonide täitmisel.
52. Vastavuskontrolli spetsialistil peaksid olema konkreetsed teadmised investeerimisühingu eri tegevusvaldkondade kohta. Nõutav vajalik asjatundlikkus võib investeerimisühingute lõikes erineda, sest erinev on nende nõuetele mittevastavusest tulenevate peamiste riskide iseloom, millega ühingud silmitsi seisavad. MiFIDi rakendusdirektiivi artikli 5 lõike 1 punkti d kohaselt võib uus ametisse nimetatud vastavuskontrolli spetsialist vajada seepärast täiendavaid eriteadmisi, mis keskenduvad investeerimisühingu konkreetsele ärimudelile, isegi kui see isik on varem olnud vastavuskontrolli spetsialist mõnes muus investeerimisühingus.

Vastavuskontrolli funktsiooni pidevus

Asjakohased õigusaktid: MiFIDi rakendusdirektiivi artikli 6 lõike 2 punkt a.

6. üldine suunis

53. MiFIDis nõutakse, et investeerimisühingud tagaksid vastavuskontrolli funktsiooni eesmärkide ja kohustuste pideva täitmise. Seepärast peaksid investeerimisühingud kehtestama asjakohase tegutsemiskorra, et tagada nii vastavuskontrolli spetsialisti kohustuste täitmine tema enda puudumise korral kui ka vastavuskontrolli funktsiooni püsiv täitmine. Kõnealune kord peaks olema kirjalikus vormis.

Toetavad suunised

54. Investeerimisühing peaks tagama näiteks sise-eeskirjade ja töötajate asendamise korra kaudu, et vastavuskontrolli funktsiooni täidetakse vastavuskontrolli spetsialisti puudumise korral nõuetekohaselt.
55. Vastavuskontrolli funktsiooni täitvate töötajate kohustused, pädevused ja volitused tuleks sätestada vastavuskontrolli poliitikas („*Compliance Policy*“) või muudes üldistes poliitikadokumentides või sise-eeskirjades, kus käsitletakse investeerimisühingu investeerimisteenuste ja -tegevuse ulatust ja iseloomu. Kõnealune dokument peaks sisaldama teavet vastavuskontrolli funktsiooni täitmise järelevalvekava ja aruandluskohustuse kohta ning vastavuskontrolli funktsiooni täitja riskipõhise lähenemisviisi kohta järelevalvetegevusele. Asjaomaseid muudatusi regulatiivsetes sätetes tuleks kohe kajastada, kohandades kõnealuseid poliitikadokumente/sise-eeskirju.

56. Vastavuskontrolli funktsiooni täitja peaks tegutsema pidevalt ja mitte üksnes konkreetsetel juhtudel. Selleks on vajalik korraline järelevalve järelevalve-ajakava alusel. Järelevalve peaks regulaarselt hõlmama investeerimisteenuste ja -tegevuse kõiki peamisi valdkondi, võttes arvesse nõuetele mittevastavusest tulenevaid äritegevusega seotud riske. Vastavuskontrolli funktsiooni täitja peaks suutma kiiresti reageerida ettenägematutele olukordadele, muutes seeläbi vajaduse korral lühikeseks ajaks oma tegevuse rõhuasetust.

Vastavuskontrolli funktsiooni sõltumatus

Asjakohased õigusaktid: MiFIDi rakendusdirektiivi artikli 6 lõige 3.

7. üldine suunis

57. Investeerimisühingud peaksid tagama, et vastavuskontrolli funktsiooni täitjal oleks organisatsiooni struktuuris selline positsioon, mis kindlustaks vastavuskontrolli spetsialisti ja vastavuskontrolli funktsiooni täitva muu personali iseseisva tegutsemise oma ülesannete täitmisel. Vastavuskontrolli funktsiooni spetsialisti peaks määrama ja teda peaks asendama tippjuhtkond või vastavuskontrolli funktsiooni täitja.

Toetavad suunised

58. Kuna tippjuhtkond vastutab vastavuskontrolli nõuetekohase korralduse kehtestamise ja rakendatud korralduse tõhususe järelevalve eest, tuleks vastavuskontrolli funktsiooni täitja ülesandeid täita tippjuhtkonnast ja investeerimisühingu teistest üksustest sõltumatult. Eelkõige tuleks investeerimisühingu töökorraldusega tagada, et teised äriüksused ei annaks välja juhtnööre ning ei mõjutaks kuidagi teisiti vastavuskontrolli funktsiooni täitvaid töötajaid ega nende tegevust.
59. Kui tippjuhtkond kaldub vastavuskontrolli olulistest soovitustest või hinnangutest kõrvale, peaks vastavuskontrolli spetsialist selle vastavalt dokumenteerima ja esitama vastavuskontrolli aruannetes.

Erandid

Asjakohased õigusaktid: MiFIDi rakendusdirektiivi artikli 6 lõige 3.

8. üldine suunis

60. Kui investeerimisühing leiab, et tema puhul ei pruugi olla proportsionaalne see, et ta peab täitma MiFIDi rakendusdirektiivi artikli 6 lõike 3 punktides c või d sätestatud nõudeid, peaks ta hindama, kas kavandatav töökord ohustab vastavuskontrolli funktsiooni täitmise tõhusust. Kõnealune hinnang tuleks regulaarselt läbi vaadata.

Toetavad suunised

61. Investeerimisühingud peaksid otsustama, missugused meetmed, sealhulgas korralduslikud meetmed ja vahendite hulk, oleksid ühingu konkreetsetes oludes kõige sobivamad vastavuskontrolli funktsiooni täitmise tõhususe tagamiseks. Selle otsustamisel peaksid investeerimisühingud võtma muu hulgas arvesse järgmisi kriteeriume:

- a) investeerimisühingu osutatavate investeerimis- ja kõrvalteenuste ning investeerimis- ja muu äritegevuse liigid (sealhulgas need, mis ei ole seotud investeerimis- ega kõrvalteenustega ja investeerimistegevusega);
 - b) investeerimisühingu osutatavate investeerimis- ja kõrvalteenuste ning investeerimis- ja muu äritegevuse omavaheline mõju;
 - c) osutatavate investeerimis- ja kõrvalteenuste ning investeerimistegevuse ulatus ja maht (absoluutne ja muu äritegevuse suhtes), investeerimisühingu bilansimaht ning vahendus- ja teenustasude laekumised, samuti muud investeerimis- ja kõrvalteenuste osutamise ja investeerimistegevusega seotud tulud;
 - d) klientidele pakutavate finantsinstrumentide liigid;
 - e) investeerimisühingu sihtgruppi kuuluvate klientide liigid (kutselised või mittekutselised kliendid, kõlblikud vastaspoolel);
 - f) töötajate arv;
 - g) kas investeerimisühing on majandusliku kontserni osa nõukogu 13. juuni 1983. aasta seitsmenda direktiivi (mis käsitleb konsolideeritud aastaaruandeid; direktiiv 83/349/EMÜ), artikli 1 tähenduses;
 - h) äriõrgustiku (näiteks oma agentide või filiaalide) kaudu osutatavad teenused;
 - i) investeerimisühingu piiriülene tegevus;
 - j) IT-süsteemide töökorraldus ja keerukus.
62. Samuti võivad pädevad asutused leida, et kõnealused kriteeriumid on kasulikud selle kindlakstegemisel, mis liiki investeerimisühingute jaoks võiks olla kasu MiFIDI rakendusdirektiivi artikli 6 lõike 3 kohasest proportsionaalsust käsitlevast erandist.
63. Investeerimisühing võib kuuluda näiteks proportsionaalsust käsitleva erandi alla, kui vajalike vastavuskontrolli ülesannete täitmiseks ei ole ühingu äritegevuse iseloomu, ulatuse ja keerulisuse, samuti osutatavate investeerimis- ja kõrvalteenuste ning investeerimistegevuse iseloomu ja ulatuse tõttu vajalik täistööajaga töökoht.
64. Kuna vastavuskontrolli spetsialist tuleb alati määrata, ei pruugi väiksema ja kitsama tegevusraadiusega investeerimisühingu puhul olla proportsionaalne määrata eraldi vastavuskontrolli spetsialist (st töötaja, kes ei täida ühtegi muud ülesannet). Kui investeerimisühing kasutab seda erandit, tuleks asjaomaste isikute täidetavate ülesannete vaheline huvide konflikt muuta võimalikult minimaalseks.
65. Investeerimisühing, kes ei pea proportsionaalsuse põhimõttest tulenevalt täitma kõiki MiFIDI rakendusdirektiivi artikli 6 lõikes 3 sätestatud nõudeid, võib ühendada õiguslikud ja vastavuskontrolli ülesanded. Keerukama tegevusega või suurem investeerimisühing peaks sellist kombinatsiooni siiski vältima, juhul kui see võiks kahjustada vastavuskontrolli funktsiooni täitmise sõltumatust.

66. Kui investeerimisühing kasutab proportsionaalsusest tulenevat erandit, peaks ta kirjalikult kajastama selle õigustatust, nii et pädev asutus saab seda hinnata.

Vastavuskontrolli funktsiooni ühendamine muude sisekontrolli funktsioonidega

Asjakohased õigusaktid: MiFIDi rakendusdirektiivi artikli 6 lõige 3.

9. üldine suunis

67. Investeerimisühing ei tohiks üldiselt ühendada vastavuskontrolli funktsiooni siseauditi funktsiooniga. Vastavuskontrolli funktsiooni täitmise ühendamine muude kontrollifunktsioonidega võib olla vastuvõetav juhul, kui see ei ohusta vastavuskontrolli funktsiooni täitmise tõhusust ja sõltumatust. Mis tahes selline ühendamine, sealhulgas ühendamise põhjused, tuleks dokumenteerida, et pädevad asutused saaksid hinnata, kas ülesannete ühendamine on vastavas olukorras asjakohane.

Toetavad suunised

68. Vastavuskontrolli funktsiooni täitvat personali ei tohiks üldiselt kaasata tegevusse, mille üle nad järelevalvet teostavad. Samas aga võib vastavuskontrolli funktsiooni ühendamine muude sama tasandi kontrolliüksustega (näiteks rahapesu tõkestamise üksusega) olla vastuvõetav, kui see ei too kaasa huvide konflikte ega ohusta vastavuskontrolli funktsiooni tõhusust.
69. Üldiselt tuleks vältida vastavuskontrolli funktsiooni täitmise ühendamist siseauditi funktsiooniga, sest see hakkab tõenäoliselt kahjustama vastavuskontrolli funktsiooni sõltumatust, põhjusel et sisekontrolli funktsioon hõlmab järelevalvet vastavuskontrolli funktsiooni täitmise üle. Sellegipoolest võib praktilistel põhjustel (näiteks otsuste tegemisel) ja teatavates olukordades (näiteks kahe inimese ühingus) olla sobivam, kui mõlema funktsiooni täitmise eest vastutab üks inimene. Sellega seoses peaksid ühingud kaaluma võimalust arutada ühendamist asjaomase pädeva asutusega. Lisaks peab ühing sellise kombinatsiooni esinemise puhul kindlasti tagama, et mõlema funktsiooni kohustusi täidetakse õigesti (st usaldusväärselt, ausalt ja professionaalselt).
70. Seda, kas muude kontrollifunktsioonidega tegelevad töötajad täidavad ka vastavuskontrolli ülesandeid, tuleb kaaluda ka siis, kui määratakse kindlaks vastavuskontrolli funktsiooni täitmiseks vajalike töötajate arv.
71. Olenemata sellest, kas vastavuskontrolli funktsioon on ühendatud muude kontrollifunktsioonidega või mitte, peaks vastavuskontrolli funktsiooni täitja koordineerima oma tegevust muude üksuste teise tasandi kontrollitegevusega.

Väliseenusepakkuja kasutamine vastavuskontrolli funktsiooni täitmisel

Asjakohased õigusaktid: MiFIDi rakendusdirektiivi artiklid 6 ja 14.

10. üldine suunis

72. Investeerimisühingud peaksid tagama, et kui vastavuskontrolli funktsiooni täitmisel kasutatakse väliseenusepakkujat, on täidetud kõik kohaldatavad vastavuskontrolli funktsiooniga seotud nõuded.

Toetavad suunised

73. Väliteenusepakkuja kasutamisel vastavuskontrolli funktsiooni täitmiseks kohaldatakse täies mahus MiFIDis sätestatud väliteenusepakkuja kasutamise nõudeid otsustava tähtsusega või oluliste tööülesannete suhtes.
74. Nõuded, mida kohaldatakse vastavuskontrolli funktsiooni suhtes, on samad sõltumata sellest, kas vastavuskontrolli funktsiooni täitmiseks kasutatakse väliteenusepakkujat või mitte; vastutus kehtivate nõuete täitmise eest lasub ühingu tippjuhtkonnal.
75. Selleks et tagada MiFIDi rakendusdirektiivi artiklites 6 ja 14 sätestatud kriteeriumide täitmine, peaks investeerimisühing enne teenuseosutaja valimist hindama tema nõuetekohast hoolsust. Investeerimisühing peaks kindlustama, et teenuseosutajal oleksid vajalikud volitused, vahendid, asjatundlikkus ja juurdepääs kogu vajalikule teabele, et ta saaks väliteenusepakkujale antud vastavuskontrolli funktsiooni tulemuslikult täita. Nõuetekohase hoolsuse hindamise ulatus sõltub väliteenusepakkujale antud ülesannete ja toimingute iseloomust, ulatusest, keerukusest ja nendega seotud riskidest.
76. Investeerimisühingud peaksid ka tagama, et kui väliteenusepakkujat kasutatakse osaliselt või täies mahus, oleks vastavuskontrolli funktsiooni täitmine endiselt pidev, st teenuseosutaja peaks suutma funktsiooni täita pidevalt ja mitte üksnes konkreetsetel juhtudel.
77. Investeerimisühingud peaksid jälgima, kas teenuseosutaja täidab oma ülesandeid korralikult, mis hõlmab ka järelevalvet osutatavate teenuste kvaliteedi ja kvantiteedi üle. Tippjuhtkond vastutab väliteenusepakkuja funktsiooni täitmise pideva jälgimise ja järelevalve eest ning tal peaksid olema vajalikud vahendid ja asjatundlikkus kõnealuse kohustuse täitmiseks. Tippjuhtkond võib määrata konkreetse inimese, kes jälgib nende nimel, kuidas väliteenusepakkuja funktsiooni täidab, ja teostab selle üle järelevalvet.
78. Andes vastavuskontrolli funktsiooni väliteenusepakkujale kontserni sees, ei vähene kontserni kuuluvate üksikute investeerimisühingute tippjuhtkonna vastutus. Samas võib kontserni keskne vastavuskontrolli funktsiooni üksus anda mõnel juhul vastavuskontrolli spetsialistile parema juurdepääsu teabele, mis tagab funktsiooni tõhusama täitmise, eelkõige siis, kui üksused asuvad samades ruumides.
79. Kui investeerimisühing oma äritegevuse iseloomu, suuruse ja ulatuse tõttu ei suuda võtta tööle vastavuskontrolli funktsiooni täitvat personali, kes oleks sõltumatu teenuste osutamisest, mille üle nad ise järelevalvet teevad, on väliteenusepakkuja kasutamine vastavuskontrolli funktsiooni täitmisel tõenäoliselt asjakohane lähenemisviis.

V.III Vastavuskontrolli funktsiooni läbivaatamine pädeva asutuse poolt

Vastavuskontrolli funktsiooni läbivaatamine pädevate asutuste poolt

Asjakohased õigusaktid: MiFIDi artiklid 7 ja 17.

11. üldine suunis

80. Pädevad asutused peaksid läbi vaatama, kuidas investeerimisühingud kavatsevad täita, rakendada ja jätkuvalt kohaldada MiFIDis sätestatud vastavuskontrolli funktsiooni täitmise nõudeid. Seda tuleks kohaldada nii tegevusloa taotlemisel kui ka – lähtudes riskipõhisest lähenemisviisist – pideva järelevalve käigus.

Toetavad suunised

81. MiFIDI artiklis 7 sätestatakse, et pädev asutus ei anna investeerimisühingule tegevusluba enne, kui ta on täielikult veendunud, et taotleja vastab kõigile MiFIDI kohaselt vastuvõetud sätetest tulenevatele nõuetele. Seega peaks pädev asutus hindama, kas ühingu vastavuskontrolli funktsiooni täitmiseks on piisavalt vahendeid, kas see on nõuetekohaselt korraldatud ja kas on loodud asjakohased aruandlusahelad. Pädev asutus peaks nõudma, et tegevusloa saamise tingimuseks on vastavuskontrolli funktsiooni kõikide vajalike muudatuste tegemine.
82. Lisaks peaks pädev asutus pideva järelevalveprotsessi osana ja riskipõhist lähenemisviisi järgides hindama, kas investeerimisühingus vastavuskontrolli funktsiooni täitmiseks rakendatavad meetmed on piisavad ning kas vastavuskontrolli funktsiooni täitja täidab oma kohustusi nõuetekohaselt. Investeerimisühingute kohustus on teha kindlaks, kas investeerimisühingu ärimudeli muutmise tõttu on vaja teha muudatusi vastavuskontrolli funktsiooni täitmise vahendites ja korralduses. Ka pädevad asutused peaksid pideva järelevalveprotsessi osana ja lähtudes riskipõhisest lähenemisviisist vajaduse korral hindama ja jälgima, kas sellised muudatused on vajalikud ning kas neid on rakendatud. Pädev asutus peaks võimaldama ühingule muudatuste tegemiseks mõistliku ajavaru. Samas ei pea pädevad asutused investeerimisühingu muudatusi tingimata heaks kiitma.
83. Mõni pädev asutus litsentsib või kiidab määratud vastavuskontrolli spetsialisti heaks pärast selle töötaja kvalifikatsiooni hindamist. Selline hindamine võib hõlmata vastavuskontrolli spetsialisti elulookirjelduse analüüsi ning vestlust määratud isikuga. Selline litsentsimistoiming võib aidata tugevdada vastavuskontrolli funktsiooni täitja positsiooni investeerimisühingus ja seoses kolmandate isikutega.
84. Muude regulatiivsete lähenemisviisidega pannakse vastutus vastavuskontrolli spetsialisti kvalifikatsiooni hindamise eest üksnes investeerimisühingu tippjuhtkonnale. Tippjuhtkond hindab tulevase vastavuskontrolli spetsialisti kvalifikatsiooni enne tema ametisse määramist. Seejärel hinnatakse ühingu asjakohastele MiFIDI nõuetele vastavuse üldise kontrollimise raames seda, kas investeerimisühing täidab kõnealust nõuet õigesti või mitte,.
85. Mõnes liikmesriigis nõutakse, et investeerimisühingud teataksid pädevatele asutustele vastavuskontrolli spetsialisti määramisest ja asendamisest. Mõnes jurisdiktsioonis peab kõnealuse teatisega kaasnema asendamise põhjuste üksikasjalik selgitus. See võimaldab pädevatel asutustel saada aimu võimalikest pingetest vastavuskontrolli spetsialisti ja tippjuhtkonna vahel, mis võiks osutada puudustele vastavuskontrolli funktsiooni täitmise sõltumatuses.
86. Eespool esitatud tavad võiksid olla kasulikud ka teistele pädevatele asutustele⁵.

⁵ Pädevate asutuste konkreetsete tavade kõnealuse kirjelduse eesmärk on pakkuda lugejale lisateavet pädevate asutuste eri lähenemisviiside kohta ilma investeerimisühingutele või pädevatele asutustele lisanõudeid seadmata (ja rakendamata seeläbi ESMA määruse artikli 16 lõikest 3 tulenevat kohustust nõuetele vastata või mittevastavust põhjendada).